

Lapsen kaste

JOENSUUN EV. LUT. SEURAKUNNISSA

Käytännön tietoja kasteen järjestämisestä

Hyvä lapsen vanhempi

Uusi perheenjäsen mullistaa aina elämän. Hän on aina ihme, yksi elämän suurimpia lahjoja. Lapsi tuo mukanaan paljon iloa ja rakkautta, vastuuta ja suuria kysymyksiäkin. Hän tarvitsee kasvaessaan paljon rakkautta, turvallisuutta, huolenpitoa ja hyväksyntää. Hän tarvitsee turvaverkon ympärilleen, ihmisiä jotka välittävät hänestä juuri sellaisena kuin hän on, ja ihmettelevät elämää yhdessä hänen kanssaan.

Sitä on myös kaste: turvaverkko. Kastejuhla on vauvan ensimmäinen oma juhla, ja siinä hänelle tärkeimmät ihmiset kokoontuvat yhteen ja lupaavat olla hänen elämässään mukana, tukena ja turvana. Kummeilla, isovanhemmilla ja muilla läheisillä on suuri merkitys lapsen elämässä. Kaste merkitsee myös sitä, että Jumala lupaa olla lapsen turvana koko hänen elämänsä ajan.

Kaste on kaunis perinne ja iloinen juhla, joka suunnitellaan aina perheen kanssa yhdessä teidän näköiseksenne. Kasteessa lapsi liitetään seurakunnan jäseneksi, ja myös seurakunta on mielellään perheenne tukena ja turvana elämän matkalla. Tässä esitteessä kerromme käytännön asioita kasteen järjestämisestä. Älä epäröi olla yhteydessä omaan seurakuntaasi kaikissa kasteeseen liittyvissä kysymyksissä!

Toivomme perheellesi Jumalan siunausta ja paljon ilon ja rakkauden hetkiä pienen ihmeen kasvaessa!

Lämpimin terveisin, Joensuun ev.lut. seurakuntayhtymän keskusrekisteri

Käytännön tietoja kasteen järjestämisestä

Milloin kastetaan?

Kasteella ei ole ikärajaa, missä iässä tahansa voidaan kastaa. Valtaosa suomalaisista kastetaan vauvana, yleensä ennen kolmen kuukauden ikää. Jos lasta ei tähän mennessä kasteta, hänen tietonsa pitää ilmoittaa väestörekisteriin.

Jos lapsi kastetaan, teidän ei tarvitse ilmoittaa hänen tietojaan väestötietojärjestelmään. Kastava pappi toimittaa tiedot.

Kenet voidaan kastaa?

Molemmat vanhemmat kuuluvat kirkkoon

Kasteen kautta lapsi liittyy kirkkoon ja sen seurakunnan jäseneksi, johon vanhemmat kuuluvat. Jos molemmat vanhemmat kuuluvat kirkkoon, on luonnollista, että lapsi kastetaan kirkon jäseneksi.

Vain toinen vanhemmista kuuluu kirkkoon

Jos toinen lapsen huoltajista kuuluu kirkkoon, mutta toinen ei, voidaan lapsi kastaa, kunhan vanhemmat ovat asiasta yksimielisiä.

Kasteesta sopiminen

Vanhemmat sopivat kasteesta ottamalla yhteyttä oman seurakunnan toimistoon, joko käymällä paikan päällä tai soittamalla. Toimistossa sovitaan kasteen aika, paikka ja kastava pappi. Kasteesta on hyvä sopia ajoissa. Seurakunnantoimistojen yhteystiedot ovat tämän esitteen lopussa.

Missä kastetaan?

Kaste voidaan järjestää kirkossa, kotona tai muussa sopivassa paikassa. Kirkossa kaste voidaan toimittaa joko omana toimituksena tai messun yhteydessä. Kasteen yhteydessä papin palvelut ja tilojen käyttö ovat maksuttomia, samoin kahvitilaisuuden järjestäminen seurakunnan tiloissa.

Kuka kastaa?

Kasteen toimittaa yleensä oman seurakunnan pappi. Vanhemmat voivat toivoa tiettyä pappia. Asiasta sovitaan seurakunnan toimiston kanssa.

Kastekeskustelu

Kastava pappi ottaa yhteyttä vanhempiin sopiakseen ajan ja paikan kastekeskustelua varten. Tässä keskustelussa sovitaan tarkemmin kasteen käytännön asioista ja yksityiskohdista, käydään toimituksen kulku läpi ja tutustutaan vahan. Usein lapsen syntymä herättää monia suuria kysymyksiä, ajatuksia ja tunteita, ja kaikista niistä voidaan myös papin kanssa jutella. Pappi kuuntelee mielellään toiveita, ja juhla suunnitellaan yhdessä teidän näköisenne. Keskustelu voidaan käydä kotona, seurakunnan tiloissa tai muussa sovitussa paikassa.

Tämän esitteen lopussa on esitelty kasteen kaavan eri vaihtoehtoja ja virsiä, joita usein lauletaan. Voitte tutustua niihin jo etukäteen ennen papin tapaamista.

Kastepöytä

Kirkossa kaste tapahtuu alttarin tai erillisen kastepöydän edessä, kastemaljan äärellä. Kotona valmistellaan kastepöytä. Pöydäksi sopii mikä tahansa pöytä, jolle laitetaan valkoinen liina, ja asetellaan kastemalja, kynttilä ja pieni liina lapsen pään kuivaamista varten. Pöydällä voi olla myös kukkia ja Raamattu. Ennen kastetilaisuuden alkua kastemaljaan laitetaan lämmintä vettä.

Mikäli kaste on muualla kuin kotona, voitte ottaa mukaanne vihkiraamatun, jos teillä on sellainen. Näin kastava pappi voi kirjoittaa vihkiraamattuunne lasta ja kastetta koskevat tiedot.

Kastepuku

Kastetta varten lapsi puetaan valkoiseen kastepukuun. Kastepukuja voi lainata keskusrekisteristä ja seurakuntien toimistoista.

Kasteasiakirjat

Ennen kastetta seurakunta lähettää Digi- ja väestötietoviraston esitäyttämän lomakkeen ”Lapsen tietojen ilmoittaminen” sekä ”Tiedote lapsen vanhemmille”. Tiedotteessa kerrotaan lapsen uskonnollisen aseman määräytymisestä ja lapsen ottamisesta seurakunnan jäseneksi. Siinä on myös nimiin liittyvää tietoa.

Ennen kastetta vanhemmat täyttävät lomakkeesta ”Lapsen tietojen ilmoittaminen” kohdan Tiedot lapsen nimistä ja äidinkielestä. Ilmoitus päivätään ja molemmat vanhemmat allekirjoittavat sen. Jos vanhemmat eivät olet yhdessä lapsen huoltajia, ilmoituksen allekirjoittaa huoltaja.

Sarakkeen Kasteilmoitus täyttää kastava pappi. Lomake on hyvä käydä läpi kaste keskustelussa.

Kohdan Kummit ja Onko lapsi hätäkastettu voivat vanhemmat täyttää itse jo valmiiksi. Kummeista tarvitaan suku- ja etunimitiedot, henkilötunnus sekä seurakunta, johon kummi kuuluu. Nämä olisi hyvä kirjata ylös jo ennen kaste keskustelua papin kanssa.

Kasteen jälkeen pappi toimittaa allekirjoittamansa lomakkeen seurakuntien keskusrekisteriin ja lapsen nimi-, kaste- ja kummitiedot rekisteröidään väestötietojärjestelmään ja kirkonkirjoihin.

Kummit

Vanhemmat valitsevat lapselleen kummit. Kastettavalla tulee olla vähintään kaksi kummiä, jotka kuuluvat kirkkoon ja ovat käyneet rippikoulun ja ovat konfirmoituja. Jos kahta kirkkoon kuuluvaa kummiä ei löydy, seurakunnan kirkkoherra voi tehdä päätöksen, että yksi kummi riittää. Tästä voidaan sopia kastavan papin kanssa. Kummi voi olla myös ulkomaalainen evankelisluterilaisen kirkon jäsen. Englannin, Walesin ja Skotlannin anglikaanisen kirkon jäsenet voivat toimia kummeina. Luterilaisten kummien lisäksi kummina voi toimia myös muuhun ev.lut. kirkon kasteen hyväksyvään kristilliseen kirkkoon tai uskonnolliseen yhdyskuntaan kuuluva henkilö. Tällaisia ovat esim. ortodoksit, metodistit ja katolilaiset. Kirkkoon kuulumaton henkilö ei voi toimia virallisena kummina.

Kummius on elinikäinen tehtävä. Kummeja ei voi vaihtaa myöhemmin eikä kummiutta voi ottaa pois. Lapselle voidaan kuitenkin erityisestä syystä lisätä kummeja. Tästä voi olla yhteydessä omaan seurakuntaan.

Olisi toivottavaa, että kummit voisivat olla läsnä kastetilaisuudessa. Kummina voi kuitenkin toimia, vaikkei pääsisikään paikalle. Jos kummit eivät pääse kastetilaisuuteen, tarvitaan paikalle kaksi todistajaa.

Kasteesta ilmoittaminen ja seurakunnan esirukous

Kasteen jälkeen lapsen nimi luetaan oman seurakunnan jumalanpalveluksessa ja kastetun ja hänen perheensä puolesta rukoillaan yhteisessä esirukouksessa. Kastettujen nimet julkaistaan myös Kirkkotie-lehdessä. Jos vanhemmat eivät halua lapsen nimeä julkaistavan, siitä voi ilmoittaa kastavalle papille.

Etu- ja sukunimen antamisesta

Vanhemmat antavat lapselleen nimen, ja omalla nimellään lapsi myös kastetaan seurakunnan jäseneksi. Nimi tulee antaa kolmen kuukauden kuluessa lapsen syntymästä. Nimiä voidaan antaa neljä. Nimen valintaa säätelee etu- ja sukunimilaki, jossa on tarkempia määräyksiä nimen valinnalle. Nimi ei esimerkiksi saa olla sopimaton tai aiheuttaa haittaa lapselle.

Sukunimi määräytyy lähtökohtaisesti vanhempien yhteisen sukunimen tai sukunimiyhdistelmän perusteella. Jos vanhemmilla ei ole yhteistä nimeä, he voivat päättää kumman sukunimi lapselle annetaan. Jos vanhemmat eivät ole naimisissa, ja lapselle halutaan antaa isän sukunimi, täytyy isyyden olla tunnistettu ennen kastamista.

Kastettavan lapsen nimestä on hyvä keskustella ajoissa kastavan papin kanssa, jotta sen lainmukaisuus ehditään selvittää. Nimiasioissa neuvoja antavat myös seurakuntien keskusrekisteri sekä Digi- ja väestötietovirasto, joka lopullisesti hyväksyy nimen.

Hätäkaste

Jos lapsi on hätäkastettu sairaalassa tai muualla, tieto siitä ilmoitetaan ev.-lut. seurakuntiin kuuluvien lasten osalta keskusrekisteriin. Pappi vahvistaa

hätäkasteen myöhemmin, jolloin voidaan järjestää myös kastejuhla. Samalla tarkistetaan lapselle rekisteröitävät nimi- ja kummitiedot.

Musiikki

Musiikki on usein myös tärkeä osa juhlahetkiämme. Kastetilaisuudessa lauletaan useimmiten yhdessä kaksi virttä. Mukana voi olla myös musiikkiesityksiä. Jos kotona on jokin soitin ja soittotaitoisia perheenjäseniä, joku voi aivan hyvin säestää virret. Musiikkiin liittyvistä asioista sovitaan kastavan papin kanssa kaste keskustelussa. Kastetilaisuuteen pappi voi tuoda mukanaan vihkoja, joissa on virsien sanat.

Vihkosta löytyvät seuraavat virret:

- 218, Tuomme luokse Jeesuksen
- 471, Hyvä Jumala, kiitän kodista
- 490, Mä silmät luon ylös taivaaseen
- 492, Ystävä sä lapsien
- 499, Jumalan kämmenellä
- 503, Taivaan Isä suojan antaa
- 517, Herra, kädelläsi
- 808, Herra, olet Luojani
- 809, Juhla on nyt riemullinen
- 971, Suojelusenkeli

Virsiin voi tutustua etukäteen esimerkiksi sivuilla www.virsikirja.fi.

Kodin siunaaminen

Jos kaste järjestetään kotona, voidaan samalla toimittaa myös kodin siunaaminen. Kodin siunaaminen kasteen yhteydessä on lyhyt rukous, jossa siuna-

taan perheen koti ja kaikki, jotka siellä asuvat ja vierailevat. Aika ihana ajatus! Kysykää tätäkin kastavalta papilta.

Kastetoimituksen kulku

Kastetoimitus suunnitellaan yhdessä kastavan papin kanssa tätä kaavaa ja sen eri vaihtoehtoja soveltaen.

1. Alkuvirsi

2. Alkusiunaus ja johdatus tilaisuuteen

Pappi lausuu alkusiunauksen ja johdattelee tilaisuuteen.

3. Psalmi

Vapaavalintainen osio. Vanhemmat ja pappi voivat valita yhdessä eri vaihtoehtoja. Joku kastejuhlaväestä voi lukea psalmin.

4. Kehotus tai kysymykset

Kehotuksessa pappi kertoo lapsen nimen.

Kysymyksissä pappi kysyy: ”Vanhemmat, minkä nimen olette antaneet lapsellenne?” Vanhemmat vastaavat lapsen etunimet.

Pappi kysyy: ”Vanhemmat, tahdotteko, että hänet kastetaan kristilliseen uskoon?” Vanhemmat vastaavat: ”Tahdon.”

Pappi kysyy: ”Vanhemmat ja kummit, tahdotteko yhdessä seurakunnan kanssa huolehtia siitä, että NN saa kristillisen kasvatuksen?” Vanhemmat ja kummit vastaavat: ”Tahdon.”

5. Ristinmerkki

Pappi tekee ristinmerkin kastettavan kasvojen ylle ja rinnan kohdalle.

6. Rukous

Pappi lausuu rukouksen.

7. Lasten evankeliumi (Mark. 10:13–16) ja papin puhe

Joku juhlaväestä voi lukea Lasten evankeliumin, kun pappi kehottaa tähän.

”Jeesuksen luo tuotiin lapsia, jotta hän koskisi heihin. Opetuslapset moittivat tuoja, mutta sen huomattessaan Jeesus närkästyi ja sanoi heille: ”Sallikaa lasten tulla minun luokseni, älkää estäkö heitä. Heidän kaltaistensa on Jumalan valtakunta. Totisesti: joka ei ota Jumalan valtakuntaa vastaan niin kuin lapsi, hän ei sinne pääse.” Hän otti lapset syliinsä, pani kätensä heidän päälleen ja siunasi heitä. (Mark. 10:13–16).

8. Kastekäsky (Matt. 28:18–20)

Pappi lausuu kastekäskyn.

9. Uskontunnustus

Lausutaan uskontunnustus yhdessä papin johdolla.

Minä uskon Jumalaan, Isään, Kaikkivaltiaaseen, taivaan ja maan Luojaan, ja Jeesukseen Kristukseen, Jumalan ainoaan Poikaan, meidän Herraamme, joka sikisi Pyhästä Hengestä, syntyi neitsyt Mariasta, kärsi Pontius Pilatuksen aikana, ristiinnaulittiin, kuoli ja haudattiin, astui alas tuonelaan, nousi kolmantena päivänä kuolleista, astui ylös taivasiin, istuu Jumalan, Isän, Kaikkivaltiaan, oikealla puolella ja on sieltä tuleva tuomitsemaan eläviä ja kuolleita, ja Pyhään Henkeen, pyhän yhteisen seurakunnan, pyhain yhteyden, syntien anteeksiantamisen, ruumiin ylösnousemisen ja iankaikkisen elämän.

10. Kaste

Pappi kastaa lapsen. Joku juhlavieras, esimerkiksi vanhempi sisarus tai muu lapsi, voi kuivata kastetun lapsen pään.

11. Siunaus

Vanhemmat, kummit ja pappi ojentavat kätensä lapsen pään päälle siunausta varten. Siunauksen jälkeen pappi sytyttää kastekynttilän.

12. Yhteinen esirukous

Pappi voi lausua esirukouksen tai esirukouksen lausumiseen voi osallistua yksi tai useampi henkilö juhlaväestä alla olevan esimerkin mukaisesti.

Pappi: Rakas taivaallinen Isämme. Kiitämme sinua siitä, että olet ottanut NN:n lapseksi, seurakuntasi jäseneksi ja iankaikkisen elämän perilliseksi. Ole aina lähellä häntä ja anna armosi ja rakkautesi hänelle turvaksi.

Vanhempi: Kiitämme sinua lapsestamme. Anna meille vanhemmille rakkautta ja viisautta, niin että osaisimme kasvattaa häntä tahtosi mukaan. Pidä hänestä huolta koko elämän ajan. Anna kotiimme anteeksiantavaa ja rohkaisevaa mieltä. Auta meitä vaikeuksissa niin, että eläisimme lähellä toisiamme ja sinua.

Joku kummeista: Auta meitä kummeja hoitamaan tehtäväämme niin, että ystävytemme tähän lapseen kasvaisi ja lujittuisi. Opetta meitä olemaan perheen tukena kristillisessä kasvatuksessa ja etsimään yhdessä sinun apuasi.

Joku sisaruksista: Kiitos tästä pikkusiskosta/pikkuveljestä. Kiitos siitä, että saamme kasvaa yhdessä. Auta meitä pysymään aina läheisinä toisillemme.

Joku isovanhemmista: Kiitän sinua tästä lapsenlapsesta. Kiitos, että saamme nähdä hänessä luomistekosi ihmeitä. Varjele häntä kaikkina päivinä. Anna meidän kokea yhdessä iloa, läheisyyttä ja hellyyttä. Ole meidän turvanamme.

Pappi: Taivaallinen Isä. Kiitos, että kuulet rukouksemme. Jätämme tämän lapsen ja itsemme sinun haltuusi. Kuule meitä Poikasi Jeesuksen Kristuksen, meidän Herramme tähden.

13. Isä meidän -rukous

Lausutaan Isä meidän -rukous yhdessä papin johdolla.

Isä meidän, joka olet taivaissa. Pyhitetty olkoon sinun nimesi. Tulkoon sinun valtakuntasi. Tapahtukoon sinun tahtosi, myös maan päällä niin kuin taivaassa. Anna meille tänä päivänä meidän jokapäiväinen leipämme. Ja anna meille meidän syntimme anteeksi, niin kuin mekin anteeksi annamme niille, jotka ovat meitä vastaan rikkoneet. Äläkä saata meitä kiusaukseen, vaan päästä meidät pahasta. Sillä sinun on valtakunta ja voima ja kunnia iankaikkisesti. Amen.

14. Herran siunaus

Pappi siunaa paikallaolijat Herran siunauksella.

15. Päätösvirsi

Seurakunnantoimistojen yhteystiedot

Enon seurakunta

Enontie 30 A, 81200 Eno
p. 013 2635 601
enon.seurakunta@evl.fi
Avoinna ma-pe klo 9-12

Joensuun seurakunta

Kirkkokatu 28, 80100 Joensuu
p. 013 2635 363
joensuun.seurakunta@evl.fi
Avoinna ma-pe klo 9-12

Pielisensuun seurakunta

Huvilakatu 8 b, 80200 Joensuu
p. 013 2635 407
pielisensuun.seurakunta@evl.fi
Avoinna ma-pe klo 9-12

Pyhäselän seurakunta

Hammastahdentie 76, 82200 Hammastahde
p. 013 741 047 tai 050 3648 190
pyhaselan.seurakunta@evl.fi
Avoinna ma-pe klo 9-12

Rantakylän seurakunta

Rantakylänkatu 2 A, 80160 Joensuu
p. 013 2635 510
rantakylan.seurakunta@evl.fi
Avoinna ma-pe klo 9-12

Vaara-Karjalan seurakunta

Tohmajärventie 39, 82140 Kiihtelysvaara.
Avoinna ti ja pe klo 9-13 ja
Koulutie 10, 82730 Tuupovaara
Avoinna ma ja to 9-13
p. 040 7374 656
vaara-karjalan.seurakunta@evl.fi

Joensuun ev.lut. seurakuntayhtymän keskusrekisteri

Kirkkokatu 28, 80100 Joensuu
p. 013 2635 300 (vaihde)
keskusrekisteri@joensuunevl.fi
Avoinna ma-pe klo 9-12.
Puhelinvaihde ja neuvonta avoinna
ma-pe klo 9-11 ja 12-15

Lisätietoja

- www.joensuunseurakunnat.fi/ristiaiset
- www.kaste.fi
- www.dvv.fi

